

Wymagania edukacyjne
klasa 2
rok szkolny 2018/2019

Spis treści:

a) edukacja wczesnoszkolna.....	1
b) język angielski.....	13
c) etyka.....	15
d) religia.....	17

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017r. poz 356)

Wymagania edukacyjne z edukacji wczesnoszkolnej

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

I. W zakresie fizycznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

- 1) sprawności motoryczne i sensoryczne tworzące umiejętność skutecznego działania i komunikacji;
- 2) świadomość zdrowotną w zakresie higieny, pielęgnacji ciała, odżywiania się i trybu życia;
- 3) umiejętność wykorzystania własnej aktywności ruchowej w różnych sferach działalności człowieka: zdrowotnej, sportowej, obronnej, rekreacyjnej i artystycznej;
- 4) umiejętność respektowania przepisów gier, zabaw zespołowych i przepisów poruszania się w miejscach publicznych;
- 5) umiejętność organizacji bezpiecznych zabaw i gier ruchowych.

II. W zakresie emocjonalnego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

- 1) umiejętność rozpoznawania i rozumienia swoich emocji i uczuć oraz nazywania ich;
- 2) umiejętność rozpoznawania, rozumienia i nazywania emocji oraz uczuć innych osób; potrzebę tworzenia relacji;
- 3) umiejętność przedstawiania swych emocji i uczuć przy pomocy prostej wypowiedzi ustnej lub pisemnej, różnorodnych artystycznych form wyrazu;
- 4) świadomość przeżywanych emocji i umiejętność panowania nad nimi oraz wyrażania ich w sposób umożliwiający współdziałanie w grupie oraz adaptację w nowej grupie;
- 5) umiejętność odczuwania więzi uczuciowej i potrzebę jej budowania, w tym więzi z rodziną, społecznością szkoły i wspólnotą narodową;
- 6) umiejętność uświadamiania sobie uczuć przeżywanych przez inne osoby z jednoczesną próbą zrozumienia, dlaczego one występują, a także różnicowania form ich wyrażania w zależności od wieku;
- 7) umiejętność rozumienia odczuć zwierząt, wyrażania tych stanów za pomocą wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz różnorodnych artystycznych form wyrazu.

III. W zakresie społecznego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

- 1) świadomość wartości uznanych przez środowisko domowe, szkolne, lokalne i narodowe; potrzebę aktywności społecznej opartej o te wartości;
- 2) umiejętność nazywania poznanych wartości, oceny postępowania innych ludzi, odwoływania się w ocenie do przyjętych zasad i wartości;
- 3) potrzebę i umiejętność identyfikowania się z grupami społecznymi, które dziecko reprezentuje, nazywania tych grup i ich charakterystycznych cech;
- 4) umiejętność przyjmowania konsekwencji swojego postępowania;
- 5) umiejętność tworzenia relacji, współdziałania, współpracy oraz samodzielnej organizacji pracy w małych grupach, w tym organizacji pracy przy wykorzystaniu technologii;
- 6) umiejętność samodzielnego wyrażania swoich oczekiwań i potrzeb społecznych;

- 7) umiejętność obdarzania szacunkiem koleżanek, kolegów i o osoby dorosłe, w tym starsze oraz okazywania go za pomocą prostych form wyrazu oraz stosownego zachowania;
- 8) umiejętność samodzielnej organizacji czasu przeznaczonego na odpoczynek indywidualny i w grupie;
- 9) umiejętność dbania o bezpieczeństwo własne i innych uczestników grupy, w tym bezpieczeństwo związane z komunikacją za pomocą nowych technologii oraz bezpieczeństwo uczestnictwa w ruchu drogowym.

IV. W zakresie poznawczego obszaru rozwoju uczeń osiąga:

- 1) potrzebę i umiejętność samodzielnego, refleksyjnego, logicznego, krytycznego i twórczego myślenia;
- 2) umiejętność poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie, pozwalającą na samodzielną aktywność, komunikację i efektywną naukę;
- 3) umiejętność czytania na poziomie umożliwiającym samodzielne korzystanie z niej w różnych sytuacjach życiowych, w tym kontynuowanie nauki na kolejnym etapie edukacyjnym i rozwijania swoich zainteresowań;
- 4) umiejętność rozumienia i używania prostych komunikatów w języku obcym;
- 5) umiejętność rozumienia podstawowych pojęć i działań matematycznych, samodzielne korzystanie z nich w różnych sytuacjach życiowych, wstępnej matematyzacji wraz z opisem tych czynności: słowami, obrazem, symbolem;
- 6) umiejętność stawiania pytań, dostrzegania problemów, zbierania informacji potrzebnych do ich rozwiązania, planowania i organizacji działania, a także rozwiązywania problemów; umiejętność czytania prostych tekstów matematycznych, np. zadań tekstowych, tamigłówek i zagadek, symboli;
- 8) umiejętność obserwacji faktów, zjawisk przyrodniczych, społecznych i gospodarczych, wykonywania eksperymentów i doświadczeń, a także umiejętność formułowania wniosków i spostrzeżeń;
- 9) umiejętność rozumienia zależności pomiędzy składnikami środowiska przyrodniczego;
- 10) umiejętność rozumienia legend, faktów historycznych, tradycji, elementów kultury materialnej i duchowej oraz pojęć i symboli z nimi związanych, takich jak: rodzina, dom, naród, ojczyzna, kraj;
- 11) umiejętność uczestnictwa w kulturze oraz wyrażania swych spostrzeżeń i przeżyć za pomocą plastycznych, muzycznych i technicznych środków wyrazu, a także przy użyciu nowoczesnych technologii;
- 12) umiejętność samodzielnej eksploracji świata, rozwiązywania problemów i stosowania nabytych umiejętności w nowych sytuacjach życiowych.

I Edukacja polonistyczna

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania. Uczeń:

- 1) Słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela i kolegów oraz rozumie co przekazują.
- 2) Wykonuje zadania według usłyszanej instrukcji, zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia bądź braku pewności zrozumienia wypowiedzi.
- 3) Słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez dorosłych oraz innych uczniów.
- 4) Słucha uważnie i w skupieniu wypowiedzi innych podczas uroczystości, przedstawień, koncertów, świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych.
- 5) Słucha i czeka na swoją kolej, nie przerywa innym.

2. Osiągnięcia w zakresie mówienia. Uczeń:

- 1) Wypowiada się płynnie i wyraziście, z odpowiednią intonacją, zachowując odpowiednie tempo i siłę głosu.

- 2) Formułuje pytania związane z wydarzeniami z życia, wypowiedziami nauczyciela, uczniów i innych osób.
- 3) Wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, sytuacjami szkolnym, lekturą, zadaniem i wydarzeniem kulturalnym.
- 4) Porządkuje swoją wypowiedź, poprawia błędy, omawia treść przeczytanych tekstów i ilustracji, określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów, nadaje znaczenie i tytuł obrazom i fragmentom tekstów.
- 5) Układa ustnie opowiadanie oraz składa sprawozdanie z wykonanej pracy.
- 6) Recytuje wiersze i wygłasza z pamięci krótkie teksty pisane prozą.
- 7) Dobiera właściwą formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania (negocjowania, wyrażanie emocji i uczuć, rozbawianie innych, pocieszanie innych, nawiązywanie do wypowiedzi innych) wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy.
- 8) Wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi.

3. Osiągnięcia w zakresie czytania. Uczeń:

- 1) Czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w toku zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych;
- 2) Czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszytach oraz teksty drukowane;
- 3) Wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich, ustala kolejność zdarzeń, ich wzajemną zależność, odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych, postacie główne i drugorzędne; wskazuje cechy i ocenia bohaterów, uzasadnia swą ocenę, wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera, określa nastrój w utworze; odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości;
- 4) Wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela;
- 6) Wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opis;
- 7) Czyta samodzielnie wybrane książki.

4. Osiągnięcia w zakresie pisania. Uczeń:

- 1) Pisze odręcznie, czytelnie, płynnie, zdania i tekst ciągły, w jednej linii; rozmieszcza właściwie tekst ciągły na stronie zeszytu, sprawdza i poprawia napisany tekst;
- 2) Opisuje np. osobę, przedmiot, element świata przyrody na podstawie własnych obserwacji lub lektury;
- 3) Pisze życzenie, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list; zapisuje adres nadawcy i odbiorcy; pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe;
- 4) Pisze z pamięci i ze słuchu; przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć;
- 5) Stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu, zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne;
- 6) Porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery;
- 7.) Zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące różnych dyscyplin naukowych;
- 8) Stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów, książek, poznanych nazw geograficznych, imion i nazwisk;

5. Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego. Uczeń:

- 1) Wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach samogłoski i spółgłoski;
- 2) Rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych;
- 3) Przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie.
- 4) Rozróżnia rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i stosuje je w poprawnej formie;
- 5) Rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym;
- 7) Odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest zagadką, listem, życzeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opisem, listem.

6. Osiągnięcia w zakresie samokształcenia. Uczeń:

- 1) Podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego;
- 2) Korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów Internetu i rozwija swoje zainteresowania;
- 3) Wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów.

Propozycja lektur do wspólnego i indywidualnego czytania:

1. Hans Christian Andersen, Baśnie (do wyboru);
2. Justyna Bednarek, Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych);
3. Jan Brzechwa, Brzechwa dzieciom;
4. Alina Centkiewiczowa i Czesław Centkiewicz, Zaczarowana zagroda;
5. Waldemar Cichoń, Cukierku, ty łobuzie!;
6. Agnieszka Frączek, Rany Julek! O tym, jak Julian Tuwim został poetą;
7. Mira Jaworzakowa, Oto jest Kasia;
8. Grzegorz Kasdepke, Detektyw Pozytywka;
9. Leszek Kołakowski, Kto z was chciałby rozweselić pechowego nosorożca?;
10. Barbara Kosmowska, Dziewczynka z parku;
11. Maria Krüger, Karolcia;
12. Astrid Lindgren, Dzieci z Bullerbyn;
13. Hugh Lofting, Doktor Dolittle i jego zwierzęta;
14. Marcin Pałasz, Sposób na Elfa;
15. Joanna Papuzińska, Asiunia;
16. Danuta Parlak, Kapelusz Pani Wrony;
17. Roman Pisarski, O psie, który jeździł koleją;
18. Janina Porazińska, Pamiętnik Czarnego Noska;
19. Maria Terlikowska, Drzewo do samego nieba;
20. Julian Tuwim, Wiersze dla dzieci;
21. Barbara Tylicka, O krakowskich psach i kleparskich kotach. Polskie miasta w baśni i legendzie;
22. Danuta Wawiłow, Najpiękniejsze wiersze;
- 23) Łukasz Wierzbicki, Afryka Kazika;
- 24) Łukasz Wierzbicki, Dziadek i niedźwiadek;

II. Edukacja matematyczna.

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych. Uczeń:

- 1) określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; określa położenie przedmiotu na prawo/na lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku);

- 2) porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej, np. długości czy masy; dokonuje klasyfikacji przedmiotów;
- 3) posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos.

2. Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności. Uczeń:

- 1) liczy (w przód i wstecz) od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp.;
- 2) odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr, liczby od zera do 100;
- 3) wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedności, dziesiątki, określa kolejność, posługując się liczbą porządkową;
- 4) porównuje liczby; porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; rozumie sformułowania typu: liczba o 7 większa, liczba o 10 mniejsza; stosuje znaki: $<$, $=$, $>$.

3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami. Uczeń:

- 1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia oraz związku między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań;
- 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10 oraz wielokrotności 10 (w prostszych przykładach);
- 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie 50; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań;
- 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań;

4. Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych. Uczeń:

- 1) analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe proste i wybrane złożone; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób;
- 2) układa zadania i je rozwiązuje, tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną;

5. Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych. Uczeń:

- 1) rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło; wyodrębnia te figury spośród innych figur; kreśli przy linijce odcinki; rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty);
- 2) mierzy długości odcinków, boków figur geometrycznych itp.; podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr; wyjaśnia związki między jednostkami długości; wyjaśnia pojęcie kilometr;
- 4) dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka.

6. Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji. Uczeń:

- 1) klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka;
- 2) dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć;
- 3) wykonuje obliczenia pieniężne; rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej;

- 4) odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinny); wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu; posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, minuta; posługuje się aplikacjami komputera; zapisuje daty np. swojego urodzenia lub datę bieżącą; posługuje się kalendarzem; odczytuje oraz zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII;
- 5) mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją;
- 6) dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych;
- 7) waży; używa określeń: kilogram, dekagram; zna zależności między tymi jednostkami; odmierza płyny; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra;
- 8) wykorzystuje warcaby i inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd.;
- 9) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.

III. Edukacja społeczna.

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego. Uczeń:

- 1) identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach;
- 2) wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu;
- 3) przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;
- 4) ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność, respektowane przez środowisko szkolne;
- 5) przedstawia siebie i grupę, do której należy, zapisuje swój adres, adres szkoły, zawód i miejsce pracy rodziców; posługuje się danymi osobowymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i innych osób;
- 6) rozpoznaje wybrane grupy społeczne, do których nie należy, a które wzbudzają jego zainteresowanie, np. drużyny i kluby sportowe, zespoły artystyczne, a także inne narodowości;
- 7) opowiada ciekawostki dotyczące regionu, kraju, wyróżniając w nich postaci realne;
- 8) stosuje pojęcia: porozumienie, umowa; uczestniczy w wyborach samorządu uczniowskiego w klasie i w szkole; wymienia przykłady powstałych w efekcie porozumień i umów np. Stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa Unii Europejskiej;
- 9) szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów;
- 10) wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym, przyjmując rolę lidera zespołu;

2. Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym. Uczeń:

- 1) opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego, wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych, przedstawia wybrane legendy;
- 2) rozpoznaje: godło, barwy, hymn narodowy, wybrane stroje ludowe;
- 3) uczestniczy w świętach narodowych i innych ważnych dniach pamięci narodowej; wykonuje kokardę narodową, biało-czerwony proporczyk; zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt itp.;

- 4) rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, miejscowości, w której mieszka, wyjaśnia pojęcie „patron”, wymienia imiona i nazwiska, obecnego prezydenta Polski, wymienia nazwę pierwszej stolicy Polski;
- 5) wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich;
- 6) opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, że stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie, papier, mydło, instrumenty muzyczne itp.;
- 7) opowiada historię własnej rodziny, przedstawia wybrane postacie i prezentuje informacje o wielkich Polakach: astronom Mikołaj Kopernik, papież Jan Paweł 2;

IV. Edukacja przyrodnicza.

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego. Uczeń:

- 1) rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną;
- 2) rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak: łąka, pole, rzeka, staw, las; określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, martwe drzewo w lesie;
- 3) rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym;
- 4) odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego, potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia;
- 5) prowadzi proste hodowle roślin, przedstawia zasady opieki nad zwierzętami, domowymi, hodowlanymi i innymi;
- 6) planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych, tworzy notatki z obserwacji,
- 7) chroni przyrodę, wskazuje wybrane miejsca ochrony przyrody;
- 8) segreguje odpady i ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania.

2. Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku.

Uczeń:

- 1) przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów ludzi znanych z miejsca zamieszkania oraz zawodów użyteczności publicznej: nauczyciel, żołnierz, policjant, strażak, lekarz, pielęgniarz czy leśnik, a ponadto rozumie istotę pracy w służbach mundurowych i medycznych;
- 2) posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej;
- 3) posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia;
- 4) dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia;
- 5) reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby;
- 6) wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych; ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych;
- 7) przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia;
- 8) ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet;
- 9) rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego;

- 10) stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku;
- 11) ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach;
- 12) sprawdza informacje, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi;
- 13) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety;
- 14) ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
- 15) ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka.

3. Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej. Uczeń:

- 1) określa warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsca pamięci narodowej, najważniejsze zakłady pracy, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe;
- 2) wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, główne miasta, rzeki;
- 3) czyta proste plany, wskazuje kierunki główne na mapie, odczytuje podstawowe znaki kartograficzne map, z których korzysta; za pomocą komputera, wpisując poprawnie adres;
- 4) wymienia nazwę stolicy Polski i charakterystyczne obiekty, wskazuje na mapie jej położenie;
- 5) przedstawia charakterystyczne dla Polski dyscypliny sportowe i inne, np. artystyczną działalność człowieka, w której Polska odnosi sukcesy lub w niej słynie;
- 6) rozpoznaje charakterystyczne rodzaje opadów;
- 7) przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym;

V. Edukacja plastyczna

1. Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń. Uczeń:

- 1) wyróżnia w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach:
 - a) kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe,
 - b) wielkości i proporcje, położenie obiektów i elementów złożonych, różnice i podobieństwa w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt,
 - c) barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę,
 - d) cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się;
- 2) określa w swoim otoczeniu kompozycje obiektów i zjawisk, np. zamknięte (mozaiki na dywanie, rytmy na przedmiotach użytkowych), otwarte (chmury, papiery ozdobne, pościel, firany), kompozycje o budowie symetrycznej.

2. Osiągnięcia w zakresie działalności ekspresji twórczej. Uczeń:

- 1) rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem;
- 2) maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli;
- 3) wydziera, wycina, składa, przyklepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.;

- 4) modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, zarówno z materiałów naturalnych i przemysłowych;
- 5) powiela za pomocą kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego, np. z korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych;
- 6) wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej i naukowej;
- 8)ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych;
- 9) tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory.

3. Osiągnięcia w zakresie recepcji sztuk plastycznych. Uczeń:

- 1) nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę, w tym dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architekturę, grafikę komputerową;
- 2) rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa; nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swego pochodzenia lub innych;
- 3) wyjaśnia pojęcia: oryginał czy kopia obrazu lub rzeźby; miniatura obrazu lub rzeźby; reprodukcja itp.; wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych.

VI. Edukacja techniczna

1.Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy. Uczeń:

- 3) ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność, umiar w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń;
- 4) organizuje pracę, wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie; zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych.

2. Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania. Uczeń:

- 1) odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną;
- 2) wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne:
 - a) z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązanie, szycie lub zszywanie zszywkami, sklejanie taśmą itp.,
 - b) używając połączeń rozłącznych: spinanie spinaczami biurowymi, wiązanie sznurkiem lub wstążką ozdobną,
 - c) bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe nacinane,
- 3)stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych;
- 4) wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania.

3. Osiągnięcia w zakresie stosowania narzędzi i obsługi urządzeń technicznych. Uczeń:

- 1) wyjaśnia działanie i funkcję narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym i w szkole;

2) posługuje się bezpiecznie prostymi narzędziami pomiarowymi, urządzeniami z gospodarstwa domowego, a także urządzeniami dostępnymi w szkole.

VII. Edukacja informatyczna.

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów. Uczeń:

- 1) układa w logicznym porządku: obrazki, teksty, polecenia (instrukcje) składające się m.in. na codzienne czynności;
- 3) rozwiązuje zadania, zagadki i łamigłówki prowadzące do odkrywania algorytmów.

2. Osiągnięcia w zakresie programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych. Uczeń:

- 2) tworzy proste rysunki, dokumenty tekstowe, łącząc tekst z grafiką, np. zaproszenia, dyplomy, ulotki, ogłoszenia; powiększa, zmniejsza, kopiuje, wkleja i usuwa elementy graficzne i tekstowe – doskonali przy tym umiejętności pisania, czytania, rachowania i prezentowania swoich pomysłów;
- 3) zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu.

3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi. Uczeń:

- 1) posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania;
- 2) kojarzy działanie komputera lub innego urządzenia cyfrowego z efektami pracy z oprogramowaniem;
- 3) korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych.

4. Osiągnięcia w zakresie rozwijania kompetencji społecznych. Uczeń:

- 1) współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię;
- 2) wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się.

5. Osiągnięcia w zakresie przestrzegania prawa i zasad bezpieczeństwa. Uczeń:

- 1) posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami;
- 2) rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
- 3) przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób i związanych z bezpieczeństwem w Internecie.

VIII. Edukacja muzyczna

1. Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki. Uczeń:

- 1) słucha, poszukuje źródeł dźwięku i je identyfikuje;
- 2) słucha muzyki w połączeniu z aktywnością ruchową, gestami dźwiękotwórczymi: klaskanie, pstrykanie, tupanie, uderzanie o uda itp. oraz z towarzyszeniem prostych opracowań instrumentalnych;
- 3) reaguje na sygnały muzyczne w różnych sytuacjach zadaniowych;
- 4) odróżnia dźwięki muzyki, np. wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośne, głosy ludzkie: sopran, bas; odróżnia i nazywa wybrane instrumenty muzyczne;
- 5) rozróżnia muzykę wykonywaną przez solistę, chór, orkiestrę;
- 6) rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.;
- 7) słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych.

2. Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew. Uczeń:

- 1) śpiewa różne zestawy głosek, sylaby, wykorzystuje poznane melodie i tworzy własne, naśladuje odgłosy zwierząt;
- 2) nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt w tym świąt narodowych;
- 3) śpiewa śpiewanki, piosenki i pieśni charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich, kilka utworów patriotycznych i historycznych;
- 4) śpiewa dbając o prawidłową postawę, artykulację i oddech, przy zachowaniu naturalnej skali głosu;
- 5) rozpoznaje i śpiewa hymn Polski;
- 6) śpiewa kilka wybranych krótkich piosenek w języku obcym.

3. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec. Uczeń:

- 1) przedstawia ruchem treść muzyczną (np. dynamikę, nastrój, wysokość dźwięku, tempo, artykulację) oraz treść pozamuzyczną (np. fabułę, odczucia, przekład znaczeniowy słów);
- 2) interpretuje ruchem schematy rytmiczne;
- 3) tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowankami i rytmizowanymi tekstami;
- 4) wykonuje pląsy;
- 5) porusza się i tańczy według utworzonych przez siebie układów ruchowych, z rekwizytem, bez rekwizytu do muzyki i przy muzyce;
- 6) tworzy sekwencje i układy poruszania się do ulubionych przez siebie utworów muzycznych, wykorzystuje je do animacji i zabawy w grupie;
- 7) tańczy według układów ruchowych charakterystycznych dla wybranych tańców (w tym integracyjnych, ludowych polskich oraz innych krajów Europy i świata).

4. Gra na instrumentach muzycznych. Uczeń:

- 1) gra zadane przez nauczyciela i własne schematy rytmiczne;
- 2) wykonuje tematy rytmiczne wybranych, znanych utworów muzycznych (ludowych, popularnych, dziecięcych, klasycznych, wokalnych, instrumentalnych, polskich i zagranicznych) z użyciem instrumentów perkusyjnych;
- 3) realizuje schematy i tematy rytmiczne, eksperymentuje przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczałek, gwizdków, kogucików na wodę;
- 4) wykonuje instrumenty m.in. z materiałów naturalnych i innych oraz wykorzystuje tak powstałe instrumenty do akompaniamentu, realizacji dźwięku podczas zabaw i zadań edukacyjnych, organizacji koncertów i przedstawień teatralnych;
- 5) wykonuje akompaniament do śpiewu, stosuje gesty dźwiękotwórcze (np. tupanie, klaskanie, pstrykanie, uderzanie o uda);

5. Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku. Uczeń:

- 1) wyjaśnia różne formy zapisu dźwięków, muzyki, np. nagranie przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu, czy zapis przy pomocy notacji muzycznej;

IX. Wychowanie fizyczne

1. Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia. Uczeń:

- 1) utrzymuje w czystości ręce i całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie;
- 2) dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych odpowiednio na świeżym powietrzu i w pomieszczeniu;
- 3) wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia;

- 5) ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń;
- 6) uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej, akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu.

2.Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych. Uczeń:

- 1)przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednoonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skrzyżny, skulony, prosty;
- 2) pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega z wysokim unoszeniem kolan, biega w połączeniu ze skokiem, przenoszeniem przyborów np. piłki, pałeczki, z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego, bieg w różnym tempie, realizuje marszobieg;
- 3) rzuca i podaje jednorącz, w miejscu i ruchu, oburącz do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą, rzuca małymi przyborami na odległość i do celu, skacze jednoonóż i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała, skacze w dal dowolnym sposobem, skacze przez skakankę, wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze;
- 4)wykonuje ćwiczenia zwinnościowe:
 - a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie,
 - b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu,
 - c) wspina się,
 - e) podnoszenie i przenoszenie przyborów;
- 5)wykonuje przewrót w przód z przysiadu podpartego;
- 6)wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem np. na ławeczce gimnastycznej;

3.Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych. Uczeń:

- 1) organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez
- 2) zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej koleżanek i kolegów – uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej, gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu;
- 3) respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa;
- 4) uczestniczy w zabawach i grach zespołowych, z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek;
- 5) wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych: rzuty i chwyt ringo, podania piłki do partnera jednorącz i oburącz w miejscu lub w ruchu, odbicia piłki, kozłowanie w miejscu i w ruchu, podania piłki w miejscu i w ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu;
- 6) układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu;

*Elżbieta Rojecka
Jolanta Lenczewska
Urszula Moczulska
Jolanta Zagórska*

Wymagania edukacyjne z języka angielskiego

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Proces wychowania i kształcenia prowadzony w klasach I–III szkoły podstawowej umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń na drodze prowadzącej do prawdy, dobra i piękna. Edukacja na tym etapie jest ukierunkowana na zaspokojenie naturalnych potrzeb rozwojowych ucznia. Szkoła respektuje podmiotowość ucznia w procesie budowania indywidualnej wiedzy oraz przechodzenia z wieku dziecięcego do okresu dorastania. W efekcie takiego wsparcia dziecko osiąga dojrzałość do podjęcia nauki na II etapie edukacyjnym. W zakresie języka angielskiego nabywanie umiejętności komunikowania się w tym języku.

Treści nauczania. Wymagania szczegółowe

X. Edukacja językowa. Język obcy nowożytny.

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

1. ja i moi bliscy (rodzina, przyjaciele);
2. moje miejsce zamieszkania (mój dom, moja miejscowość);
3. moja szkoła;
4. popularne zawody;
5. mój dzień, moje zabawy;
6. jedzenie;
7. sklep;
8. mój czas wolny i wakacje;
9. święta i tradycje, mój kraj;
10. sport;
11. moje samopoczucie;
12. przyroda wokół mnie;
13. świat baśni i wyobraźni.

2. Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka:

1. reaguje na polecenia;
2. rozumie sens krótkich wypowiedzi, opowiadań, bajek i historyjek oraz prostych piosenek i wierszyków, szczególnie gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami, dodatkowymi dźwiękami;
3. znajduje w wypowiedzi określone informacje.

3. Uczeń rozumie wyrazy oraz jedno- lub kilkuzdaniowe, bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. historyjki obrazkowe z tekstem, opowiadania):

1. rozumie ogólny sens tekstu, szczególnie gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem;
2. znajduje w wypowiedzi określone informacje.

4. W zakresie wypowiedzi ustnych uczeń:

1. powtarza wyrazy i proste zdania;
2. tworzy bardzo proste i krótkie wypowiedzi według wzoru, np. nazywa obiekty z otoczenia i opisuje je, nazywa czynności;
3. recytuje wiersze, rymowanki, odgrywa dialogi, śpiewa piosenki – samodzielnie lub w grupie np. w realizacji małych form teatralnych;
4. używa poznanych wyrazów i zwrotów podczas zabawy.

5. W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń:
 1. przepisuje wyrazy i proste zdania;
 2. pisze pojedyncze wyrazy i zwroty;
 3. pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie.
6. W zakresie reagowania uczeń:
 1. reaguje werbalnie i niewerbalnie na polecenia;
 2. przedstawia siebie i inne osoby – mówi np. jak się nazywa, ile ma lat, skąd pochodzi, co potrafi robić;
 3. zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów;
 4. stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe (np. wita się i żegna, dziękuje, prosi, przeprasza);
 5. wyraża swoje upodobania.
7. W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym np. osoby, zwierzęta, przedmioty, czynności – z najbliższego otoczenia oraz przedstawione w materiałach wizualnych i audiowizualnych. Uczeń:
 1. wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć, warto nauczyć się ich języka;
 2. posiada podstawowe informacje o krajach, w których ludzie posługują się danym językiem obcym.
 3. Uczeń potrafi określić, czego się nauczył, i wie, w jaki sposób może samodzielnie pracować nad językiem (np. przez oglądanie bajek w języku obcym nowożytnym, korzystanie ze słowników obrazkowych i gier edukacyjnych).
 4. Uczeń współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.
 5. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. ze słowników obrazkowych, książeczek), również za pomocą technologii informacyjno- -komunikacyjnych.

Monika Misijuk

Wymagania edukacyjne z etyki

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

1. Uczeń rozumie, że człowiekowi należy okazywać szacunek i wyraża to w stosownym działaniu.
2. Uczeń odróżnia działania dobre od złych.
3. Uczeń charakteryzuje postawy moralne (pozytywne i negatywne) bohaterów opowiadań, bajek, historyjek, filmów.
4. Uczeń kształtuje swoją wrażliwość aksjologiczną – umie postrzegać świat w aspekcie jego wartości, zna i aprobuje dobre zachowania, dostrzega i nie aprobuje (nie wyraża pozytywnych emocji) zachowań złych.
5. Uczeń zna główne zasady postępowania obowiązujące w środowisku szkolnym i pozaszkolnym; uczeń stara się przestrzegać tych zasad.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

I. Elementy pededeutyki myślenia moralnego

1. Uczeń dostrzega, że świat jest pełen różnych wartości: uczeń dostrzega, że może na różne sposoby odnosić się do innych ludzi, do siebie samego, do świata przyrody, podając przykłady działań dobrych i złych wobec innych, wobec siebie i wobec przyrody.
2. Uczeń wie, że jako człowiek posiada wyróżnioną wartość nazywaną godnością.

3. Działanie w aspekcie jego moralnej oceny:

a) uczeń wymienia elementy niezbędne do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny: podmiot działania (autor, sprawca), adresat działania, intencja działania, działanie (treść działania), skutek (konsekwencja).

b) uczeń zna i objaśnia podstawowe pojęcia związane z oceną moralną: dobro, zło, norma (zasada), postawa moralna, obowiązek, odpowiedzialność, bohaterstwo; uczeń zna pojęcie morału; uczeń wykorzystuje podstawowe pojęcia moralne do charakteryzowania bohaterów opowiadań, bajek, legend, historyjek, filmów.

4. Uczeń potrafi wymienić różne zalety i wady człowieka.

II. Postępowanie wobec innych ludzi – wyróżnione wartości (postawy)

1. Uczeń stara się okazywać szacunek rodzicom i nauczycielom – na przykład uczeń nie przeszkadza nauczycielom podczas lekcji, uczeń pomaga rodzicom w prostych czynnościach domowych.

2. Uczeń stara się okazywać szacunek koleżankom i kolegom – na przykład uczeń pomaga koleżankom i kolegom, dzieli się z nimi swoimi przyborami szkolnymi i zabawkami, w zabawach i grach zespołowych przestrzega zasady fair play.

3. Uczeń stara się okazywać szacunek innym osobom – na przykład uczeń wie, że nie należy sprawiać przykrości innym, zwraca się do dorosłych i rówieśników w sposób uprzejmy.

4. Uczeń rozumie czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość, koleżeństwo, szacunek, wdzięczność, tolerancja.

III. Postępowanie wobec siebie – wyróżnione wartości (postawy)

1. Uczeń wie, że jest kimś równie wartościowym jak inni ludzie, zna i stara się rozwijać swoje zalety, stara się eliminować swoje wady

2. Uczeń zna podstawowe obowiązki wobec siebie i stara się je realizować – na przykład realizuje obowiązek uczenia się, troszczy się o swoje zdrowie.

3. Uczeń rozumie, czym jest uczciwość, odwaga, sumienność, praca, honor

IV. Postępowanie a dobro wspólne

1. Klasa jako wspólnota – uczeń rozumie, że klasa jest wspólnotą, uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego klasy, uczeń angażuje się we wspólne działania.

2. Rodzina jako wspólnota – uczeń rozumie, że rodzina jest wspólnotą, uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego rodziny.

3. Naród jako wspólnota – uczeń rozumie, że naród jest wspólnotą; uczeń podaje przykłady działań będących realizacją dobra wspólnego ojczyzny.

4. Uczeń rozumie na czym polega wartość współpracy, dobra wspólnego, czym jest sprawiedliwość, patriotyzm.

V. Postępowanie wobec przyrody

1. Wartość przyrody (moja miejscowość, moja ojczyzna, świat w którym żyją i będą żyły przyszłe pokolenia). Uczeń dostrzega wartość miejsc, w których żyje, uczeń jest świadomy, że przyroda jest dobrem, które należy chronić.

2. Uczeń podaje przykłady mądrego korzystania z dobrodziejstw przyrody.

3. Uczeń wie, jak można chronić przyrodę, uczeń angażuje się w działania na rzecz ochrony przyrody (np. bierze udział w akcji: „sprzątanie świata”)

4. Uczeń wie, dlaczego nie powinno się krzywdzić zwierząt.

Barbara Joka

Wymagania edukacyjne z religii

Podstawa prawna: Podstawa Programowa Kościoła Katolickiego w Polsce (2010)

Wymagania ogólne:

I. Interpretacja życia w świetle wiary. Uczeń pogłębia świadomość dziecięstwa Bożego rozpoczętego na chrzcie świętym i odnajduje ślady Boga w otaczającym świecie; poznaje podstawowe prawdy wiary.

II. Wprowadzenie w rozumienie sakramentów Eucharystii oraz pokuty i pojednania. Uczeń poznaje cel uczestnictwa w Eucharystii i sakramencie pokuty i pojednania, nabywa motywację do regularnego i pogłębionego uczestnictwa w tych sakramentach.

III. Kontakt z Bogiem w liturgii i modlitwie. Uczeń poznaje sposoby uczestniczenia w liturgii, zwłaszcza we Mszy Świętej oraz wydarzeniach roku liturgicznego; pogłębia umiejętność wyrażania w znakach własnej religijności; rozwija sposoby uczestniczenia w modlitwie dziękczynienia, uwielbienia, przeproszenia i prośby.

IV. Postawa moralna. Uczeń pogłębia rozumienie Przykazań Bożych, a także motywację wiary w ich przestrzeganiu; rozwija umiejętności społeczne niezbędne do życia w grupie rówieśników, rodzinie i szkole.

Wymagania szczegółowe

1. Rozwijanie poznania wiary. Uczeń:

- wskazuje owoce chrztu świętego i zobowiązania wynikające z jego przyjęcia,
- wskazuje, że Bóg zaprasza do przyjaźni, jest zawsze blisko nas, obdarza łaską,
- odnajduje w codzienności ślady Bożych darów i umie dziękować za nie,
- wskazuje znaczenie Pisma Świętego w życiu człowieka,
- uważnie słucha słów Pisma Świętego
- wskazuje najważniejsze przymioty Boga,
- omawia teksty potwierdzające wiarę w zmartwychwstanie Jezusa,
- opowiada o Zesłaniu Ducha Świętego,
- wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Panu Jezusowi za dar Jego ofiary,
- opowiada o wierze w powtórne przyjście Jezusa,
- opowiada o misji Kościoła,
- uzasadnia konieczność łaski Bożej dla zbawienia,
- wyjaśnia, że stworzenie jest przejawem miłości Bożej,
- omawia teksty mówiące o działaniu Boga,
- wyjaśnia pojęcia anioł, szatan, zbawienie, grzech, prorok, apostoł.

2. Wychowanie liturgiczne. Uczeń:

- wymienia sakramenty święte,
- wyjaśnia podstawowe gesty, znaki i symbole liturgiczne,
- wskazuje na religijny wymiar Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy,
- kojarzy nabożeństwo drogi krzyżowej, różańcowe, majowe i czerwcowe z czcią do Jezusa ukrzyżowanego, Maryi i Najświętszego Serca Jezusowego,
- wskazuje elementy świętowania niedzieli, wskazuje elementy świętowania Wielkanocy.
- wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego,
- określa sposoby walki z grzechem,

- wskazuje, co dokonuje się w sakramencie pokuty i pojednania,
- wskazuje, jak należy przygotować się do sakramentu pokuty i pojednania,
- wyjaśnia, dlaczego należy systematycznie korzystać z sakramentu pokuty i pojednania,
- opowiada o ustanowieniu Eucharystii,
- wskazuje, że Eucharystia jest ofiarą Chrystusa i Kościoła,
- opowiada o tym, co dzieje się podczas poszczególnych części Mszy Świętej,
- wskazuje, jak należy przygotować się do uczestnictwa we Mszy Świętej i przyjęcia Komunii Świętej,
- wyjaśnia pojęcia post eucharystyczny, Komunia Święta, Najświętszy Sakrament.

3. Formacja moralna. Uczeń:

- omawia wybrane przypowieści Jezusa,
- podaje przykłady niesienia pomocy innym,
- rozwija postawę zaufania do Pana Boga i odpowiedzi na Jego wezwanie,
- opowiada o znaczeniu sumienia,
- wyjaśnia, jakie postawy sprzeciwiają się Bożym przykazaniom,
- wskazuje, jak w codziennym życiu należy zachowywać przykazania Boże,
- wyjaśnia, na czym polega wiara w Boga, zaufanie i szacunek do Niego,
- uzasadnia, dlaczego niedziela jest najważniejszym dniem chrześcijanina,
- charakteryzuje, na czym polega postawa szacunku wobec rodziców i innych dorosłych oraz właściwe odniesienia do drugich: wdzięczność, gotowość do dzielenia się z innymi, wzajemne obdarowywanie się, przeproszenie,
- wyjaśnia zagrożenie zdrowia własnego i innych,
- prezentuje właściwe postawy w stosunku do otaczającego środowiska, przyrody oraz własnego ciała,
- uzasadnia postawę szacunku i troski o własność swoją, cudzą i wspólną,
- wyjaśnia, na czym polega postawa prawdomówności i uczciwości,
- uzasadnia szacunek do wartości doczesnych.
- wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne: klasowe, rodzinne, parafialne,
- odróżnia dobro od zła,
- wykazuje wrażliwość na przejawy dobra i zła,
- przejawia postawę życzliwości i koleżeństwa wobec rówieśników,
- wskazuje, w czym może naśladować postaci biblijne i świętych.

4. Wychowanie do modlitwy. Uczeń:

- wskazuje cechy modlitwy,
- odróżnia modlitwę od innych wypowiedzi i działań ludzkich,
- zna wybrane modlitwy, pieśni i piosenki.
- formułuje samodzielnie modlitwę, w której wielbi Boga, dziękuje Bogu, prosi i przeprosza Boga,
- omawia wybrane prośby modlitwy Ojcze nasz,
- wskazuje przykłady modlitwy w Biblii,
- odróżnia modlitwy prośby, dziękczynienia, przeproszenia i uwielbienia,
- wskazuje sytuacje, w których się modli, wskazuje, jak tworzyć wspólnotę i jedność w klasie, rodzinie,
- dobiera właściwe formy komunikowania się z innymi,
- wskazuje, jak trzeba pielęgnować przyjaźń.

5. Wychowanie do życia wspólnotowego. Uczeń:

- wskazuje, jak tworzyć wspólnotę i jedność w parafii,

- wyjaśnia poszczególne przykazania kościelne,
- wskazuje, co jako dziecko może uczynić dla Kościoła wspólnoty oraz wspólnoty świeckiej.

6. Wprowadzenie do misji. Uczeń:

- wskazuje, na czym polega dobre wypełnianie czynów apostoelskich w codziennym życiu,
- wyjaśnia, po co dzielić się z innymi swą wiedzą o Bogu.

Wszelkie zmiany w planie mogą wynikać z zaleceń właściwych władz kościelnych. Katecheta poznając uczniów może uznać określone treści za właściwe, potrzebne dla pogłębienia wiedzy i wiary uczniów, a także w celu kształtowania właściwych postaw poszczególnych uczniów (np.: katechezy okolicznościowe zgodne z rokiem liturgicznym, wydarzeniami w danym roku szkolnym, sprawdziany wiedzy, lekcje powtórzeniowe). Mogą pojawić się także elementy lekcji dotyczące znajomości modlitw chrześcijańskich, Mszy Świętej, prawd wiary oraz pytań z katechizmu, związane są z przygotowaniem do Pierwszej Komunii Świętej. Są one obowiązkowe.

*Marta Perkowska
Tomasz Perkowski*